

Izaja vsak četrtek
in velja s poštino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnemu tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odgovoda.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

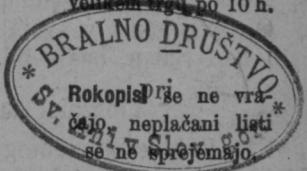
GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Štev. 17.

V Mariboru, dne 25. aprila 1901.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natpisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se spremejajo
do srede o poludne.

Tečaj XXXV.

Shoda v Smarju pri Jelšah.

Zakaj dve društvi?

Od zadnjih državnozborskih volitev sem je bil šmarski okraj kranjskim liberalcem prirastel zelo k srcu. Za svoje časnike so si pridobili v tem kraju posebne poročevalce, lažnjivi volilni katekizem in »Rodoljub« sta kar preplavljala okraj in različne dvomljive osebe so storile še ono, česar časnikarska gonja ni mogla. Kranjska liberalna stranka je hotela, da postanejo šmarske razmere začetek dejstvenega razpora na Štajerskem. Da bi se lažje širili liberalizem med ljudstvom, začeli so snovati neko »kmetsko« društvo, v katero lahko pristopi razven kmeta vsak pisač, vsak študent, vsak žganjar, le katoliški duhovnik je izključen. — Za blagor ljudstva odkritosčeno vneti rodoljubi so videli, da se tukaj dela v strankarske namene, zato so osnovali vsakemu poštenu Slovencu pristopno društvo, namreč katoliško-politično izobraževalno društvo. Za zadnjo nedeljo je napovedalo to društvo za popoldne ob treh v Jagodičevih prostorih osnovalni shod. Hitro ko so snovatelji liberalnega društva to izvedeli, nastavili so svoje zborovanje na isto nedeljo in v iste prostore, samo začetek zborovanja so določili za polu 12. uro predpoldan. Tako sta zborovali zadnjo nedeljo v Smarju dve društvi.

V boj za kranjske liberalce!

Da je šmarsko kmetsko društvo dete kranjske liberalne stranke, videlo se je že pri osnovnem shodu. Najprej so poslali dva

kmeta nad duhovnike. Popolnoma po kranjskem receptu! Jakob Vrečko iz Ponikve in Alojzij But iz Kostrivnice sta grmela nad duhovniško gospodstvaželjnostjo. Če jih vprašaš, kje sta jo že občutila, ti molče strmita v obraz. Ljubljene kranjskih liberalnih učiteljev, nadučitelj Strmšek iz Medvedovega sela, je potem šepetal nek govor. Nazadnje je društvo zopet moralno v službo kranjskih liberalcev. Ker je moral vodja kranjskih liberalcev dr. Tavčar zaradi grde pisave »Narodove« in »Rodoljubove« na predlog našega dr. Ploja izstopiti iz hrvatsko-slovenskega kluba, želeso se je v Ljubljani, da se na tem shodu da dr. Ploju nezaupnica. In res, nezaupnica se je sprejela! Cel svet se bo sedaj smejal šmarskim liberalnim kmetom, kajti da bi kmetje šli v boj proti svojemu pridnemu kmetskemu poslancu in v boj za nedelavnega poslanca mest, to se še nikjer ni zgodilo. Da pa je slo na tem shodu vse tako lepo po kranjskem liberalnem receptu, se nihče ne bo čudil, ako povemo, da je prihite na shod iz Ljubljane višji ljubljanski policijski Podgoršek.

Priprava na shod katoliškega društva.

Ko so liberalci svoje zborovanje dovršili, niso šli vsi mirno domov, ampak mnogo jih je čakalo na zborovanje katoliškega političnega izobraževalnega društva, ki se je imelo vršiti ob 3. popoldne. Dolgočas so si preganjali s pijačo in pa s tem, da so si razdelili uloge za zborovanje katoliškega političnega društva. Pek in krčmar z žganjem Maks Tančič je s svojim oddelkom že veselih Pon-

kolanov zasedel zgornji vzvišeni del Jagodičeve velike dvorane, kjer je tudi predsedniška miza, drugi oddelek pa je stal ob vhodu. Tukaj so se postavili tudi »generalstablerji« kakor Strmšek, Podgoršek, študent Zabukošek in drugi.

Krik in vik se začne.

Ob treh se je napolnila sredina zborovalne dvorane z nenavadno veliko množino katoliško-narodnih kmetov. Od obeh strani je bila četa naših vrlih mož obrobljena z liberalnimi stražami. Predsednik osnovnega odbora g. Krohne otvoril zborovanje. Za njegovim hrbotom je stal Maks Tančič ter govoril svojemu liberalnemu oddelku, ki mu je hrupno pritrjeval. Katoliško-narodni kmetje so odobravali besede g. Krohneta ter klicali: »Tiho Tančič! Proč s Tančičem!« Gospod predsednik je govoril pozdravilni govor ter prebral brzovaje, s kojimi so različni možje in kraji pozdravili novo društvo. Skoro po vsakem stavku so naredili liberalci velikanski hrup.

I kan reden, bas i bil.

(Lahko govorim, kar hočem.)

Po pozdravu je dobil besedo veleposestnik iz Hošnice g. Fran Mlakar. Govornik je bil viharno pozdravljen. Začel je govoriti. Toda Tančič in privrženci so ga skoro pri vsakem stavku motili. Naši kmetje so glasno zahtevali, da se Tančič odstrani. Nastal je bučen nemir in velikanska razburjenost. Vse se je rivalo k predsedniški mizi. Orožniki z nasajenimi bajoneti se prikažejo in začnejo

Listek.

Spomenik našim junakom.

Jugoslovani: Bulgari, Srbohrvatje in Slovenci smo lepa veja na deblu slovanskem. Kakor Slovenci ne uživamo narodne samostalnosti, tako je tudi ostali bratje do leta 1878. niso. Zdihovali so pod jarmom turškim. A leta 1877. je velikodušni car ruski Aleksander II. segnil za meč, da te-le Jugoslovane osvobi, in stalo je rusko državo veliko denarno in krvno žrtev, da so na mirovnem shodu l. 1878. zastopniki velesil primorani priznali Srbom sedanjega srbskega kraljestva popolno svobodo in samostalnost, Bulgarom pa stanje, po kojem turškega sultana le imenom priznavajo za vrhovnega gospodarja, dejanski pa uživajo svobodo. Z ozirom na Srbohrvate v Bosni in Hercegovini pa se je naročilo Avstriji, da jim naredi mir ter jih obdrži pod svojim ščitom, dokler se v prihodnosti kaj stalnega ne ukrene. Tako je prišlo do znane okupacije, ki je Avstrijo stala poleg mnogo milijonov goldinarjev čez 5000 mož, t. j. mrtvih, ranjenih in izgubljenih. Okupacija je torej bila huda vojska. Nasprotovali so našemu posredovanju domačini, ki so se bili tekom stoletij poturčili,

vrh tega pa so tem-le iz Turčije prihajale v podporo mnogoštevilne vojne čete.

V naši državi so se oborožili večjidel slovanski polki, med temi zopet v prvi vrsti jugoslovanski, in tako je tudi bil pod zastavo pozvan južnoštajerski rezervni polk, ki je tedaj nosil št. 47 in se zval Hartung; redni je postal doma. Reči se sme, da so naši spodnještajerski sinovi v Bosni v obče imeli srečo, kajti dočim jih je v drugih polkih padlo po 100, 200, 300 in še več, jih je imenovani, dasi je bil večkrat, zlasti pri Maglaju in pri Žepčah v hudem ognju, izgubil le 1 oficirja in 35 mož, to se pravi smrt je vzela oficirja in 5 mož, eden pa je prišel drugače Turkom v pest, in se ni nikdar več o njem slišalo. Vsa Štajerska je v Bosni imela mrtvih 4 oficirje in 32 mož.

Tem junakom se bo v Gradiči v kratkem postavil lep spomenik, za katerega se je potrebna svota v občinstvu bila lahko in kmalu nabraala. Na 9 m visokem mramorju se bodo v zlatih črkah bliščala imena onih, ki so za domovinsko stvar žrtvovali največ, svoje življenje. Nikdar ne bodo pozabljeni.

Svojim sinovom, t. j. onim spodnještajerskega polka (eden je bil med njimi nemške narodnosti) pa hočemo v našem listu postaviti še posebej spomenik, da bodo vedeli zanje in jim mogli dajati, kar so si zaslužili:

časten spomin in še včasih kak pobožen Očenaš.

Naj jih navedemo. 1. Nadlajtnant Vljam Kubin, rojen leta 1844. v Ljubljani, domovinec občine ljubljanske, padel 7. avgusta pri Žepčah; Kubin se je že l. 1866. vojskoval zoper Pruse in zaslužil vojno svetinjo.

2. Prostak naslovni korporal Francišek Vršec, rojen 1847 v Spodnji Senarski, okraju Sv. Lenarta v Slovenski, domovinec občine studeniške pri Mariboru, umrl vsled ran, ki jih je bil dobil pri Žepčah, drugi dan, torej 8. avgusta. Vršec je bil banderaš in velik, močen mož. Ko se mu je bila leva roka, ki je z njo bandero nosil, odsekala, je tole vzel v desnico in tako drvil nad sovražnika.

3. Prostak Francišek Turnšek, rojen 1854 v Spodnji Kostrivnici, domovinec tukaj, padel 5. avgusta pri Maglaju.

4. Prostak Janez Horvat, rojen 1846 v Doličah, župniji Sv. Urbana pri Ptiju, domovinec tukaj, umrl vsled ran, ki jih je bil dobil 7. avgusta pri Žepčah, še tisti dan.

5. Prostak Karol Sekolec, rojen l. 1848 v Grobelnem, župniji Sv. Jurija pri Celju, domovinec tukaj, padel 7. avgusta pri Žepčah.

6. Prostak Francišek Onič, rojen 1849 v Kočni, župniji laporski, domovinec

miriti. Tudi naš predsednik upliva na vse strani pomirovalno. Tančiču se od naše strani z dobrohotno besedo prigovarja, naj miruje. On odgovarja v svoji ljubljeni nemščini: I kan reden, bas i bil.

Liberalci za nemščino!

Da bi se onemogočilo nadaljno vikanje in krikanje liberalcev za hrbotom naših govornikov, preselili smo se s predsedništvom in z govorniki na drugi konec dvorane. Tančič je počasi prišel za nami. Tako je njegov oddelek ostal brez vodja, in gospod Mlakar je lahko nadaljeval. Smisel njegovega govora je bil: Kmetje, bojudmo se s svojo lastno močjo in pomočjo vseh nam naklonjenih stanov za izboljšanje gospodarskih razmer. Sedanje stanje kmetskega stanu je neznosno in zato vstajajmo po društvih kot klicarij svojih pravic. Ostanimo zvesti svojemu narodu. V uradih naj se govorji z nami slovenski, uradniki imajo čas se učiti našega jezika. Ostanimo zvesti tudi naši veri, ki nam je že pomočnica in tolažnica tukaj na zemlji. Duhovnikov ne oddajimo, ker so naši prijatelji in skoro vsi tudi sinovi naših sotropinov. Govor je bil večkrat burno odobravan, posebno ob koncu. Tudi nasprotniki so se dali še parkrat slišati in sicer, kar je posebno značilno, ko je gospod Mlakar zagovarjal pravice slovenskega jezika. Ugovarjali so ter hvalisali s kratkimi vsklikli švabščino. Vsak si je menda mislil s Tančičem: »I kann reden, bas i bil.«

Liberalizem — slepar.

Po govoru g. Mlakarja je nastopil gosp. prefekt Korošec iz Maribora ter govoril o gospodarskem liberalizmu. Le isti kmet, ki ni dovolj poučen, se lahko ogreva za liberalizem. Ljudje, ki so prisegali na liberalna načela, so spravili kmeta v bedo in uboštvo, v katerih je sedaj. Ko so bili na krmilu, proglašili so tudi za narodno gospodarske zadeve pravice močnejšega in to je bil v tem slučaju veliki kapital. Zato pa sedaj kmet ni več gospodar svojih pridelkov, ampak veliki kapitalisti dajejo cene vsem njegovim pridelkom, kmet je suženj kapitala, kakor je bil nekdaj suženj grajsčakov. Krščanski može so začeli zadnja desetletja kazati kmetu pogubnost liberalizma za kmete. Tega so se vstrašili tudi liberalci in tudi oni gredo med ljudstvo ter pravijo: »Ne mi, ampak duhovniki, klerikalizem so krivi, da se kmetu tako slabo godi!« Ubogi oni kmetje, kateri si dajo pesek v oči metati ter gredo za

vrholjski, se je v boju pri Žepčah 7. avg. izgubil; o njem ni bilo najti niti najmanjšega sledu.

Slava našim vrlim junakom in večni jim spomin! Bog jim plati na onem svetu, kar so storili za nas!

Dogodek.

Spisal A. P. Čehov.

(Dalje.)

Prično se stare ceremonije in igre čisto po zadnjem načrtu.

Mucke so zatemnile s svojim prihodom na svet vse. Ako bi ponujali Ivančku ali Nini cel pod (16 kg.) bonbonov ali na tisoče grivenikov (desetic), bi odklonila tako zameno brez najmanjšega pomisleka. Prav do obeda sedita v kuhinji okolo skrinje in se ukvarjata z muckami, ne brigajoč se za srdite proteste pesterne in kuharice. Nju obraz je bil resen, osredotočen in izraža skrb. Ne le sedanost, marveč tudi bodočnost muck ju zanimlje. Uganila sta, da ostane ena doma pri stari mački v tolažbo svoji materi, druga da pojde na vilo in tretja bo stanovala v kleti, kjer je jako mnogo podgan.

A zakaj da ne gledajo, ne gre v glavo Nini. Na očeh so slepe kakor berači.

ljudmi, ki niso bili ne prej ne sedaj njihovi prijatelji. G. govornik je govoril z odobravljem katoliško-narodnih smetov ter ob ugovorih nasprotnikov. Maks Tančič je stal ob govorniku ter mrmral različne opazke.

Liberalizem — hudodelnik.

Viharno pozdravljen je nastopil g. dr. Fran Jankovič, zdravnik v Kozjem. Rekel je, mi ne zahtevamo, da poslušate samo nas. Poslušajte oba zvona, poslušajte pa tudi svojo vest. In potem boste vedeli, da ne smete iti za ljudmi, ki vam lažejo, da so vaši prijatelji, ki pa vam hočejo odtujiti najprej vaše duhovnike, da vam potem laže iztrgajo vero iz src in da vas s tem naredijo sposobne za svoje izsesavalne namene. Ugonobiti vas hočejo, žal, da ne bodo ugonobili samo vas, ampak tudi nas, sploh celi slovenski narod. Liberalizem bo ubil na Štajerskem slogu, a s sloganom tudi Štajersko slovensko ljudstvo. Skraj so hoteli nasprotniki govornika motiti, a pozneje so tiho poslušali za liberalce tolj trpkе besede ognjevitega govornika.

Zopet pozdravi.

Med tem so došli novi brzjavni pozdravi. V imenu slovenskega centruma je brzjavil njegov predsednik dr. Ivan Šusteršič. Nastalo je ob tem pozdravu v dvorani kipeče navdušenje. Pozdrave kozjanskega političnega društva je prinesel osebno njegov predsednik č. g. župnik Tomažič, kar je vzbudilo novo navdušenje. Kozjansko politično društvo šteje sedaj nad 400 udov.

„Vse zalumpamo, vse zapijemo!“

Med zborovanjem so se počasi liberalci zopet zbrali v bližini svojega poveljnika ter torej prišli sem dol, kjer so sedaj govorili naši govorniki. Po zadnjih pozdravih so zaginali nov hrušč in trušč. Nastali so zopet nemiri, ker so se liberalcem pred nosom zaprla vrata. Naenkrat se oglasijo s svojo liberalno pesmijo: »Vse zalumpamo, vse zapijemo, pol' pa gremo prazni domo!« To pesen so ponavljali neprestano, zraven pa juckali in huckali. Katoliško-narodni može pa so si med tem krikom izvolili prvi odbor katol. političnega društva za šmarski okraj. Nemir ni hotel ponehati. Predsednik je zaključil zborovanje. Liberalci pa so nadaljevali svojo pesem: »Vse zalumpamo, vse zapijemo . . .«

Tudi Ivančka muči to vprašanje. Trudi se odpreti eni mucki oči, dolgo piha vanje in sope, a njegova operacija ostane brezuspešna. Nemalo ju vznemirja tudi to, da se mucke uporno obračajo od predloženega jima mesa in mleka. Vse, kar se jim postavi pred gobček, požre siva mamica.

Daj, narediva muckam hišice, predлага Ivanček. Živele bodo potem v raznih hišah, a mačka bo k njim v gosti hodila

V raznih oglih kuhinjskih so razmetani papirjevi kosi od klobukov. Vanje se naselijo mucke. No taka družinska razdelitev, se pokaže, je pa še prezgodnja: mačka s svojim prosečim in sentimentalnim obrazkom obhodi vse hišice in znosi svoje otroke na prejšnje mesto.

Mačka je njih mati, opomni Ivanček, — a kdo je oče?

Da, kdo je oče? ponavlja Nina.

Brez očeta ne pojde.

Ivanček in Nina dolgo ugibata, kdo bi bil oče, in naposled izbereta velikega, temnorudečega konja z odtrganim repom, ki se valja v kašči pod lestvico in čaka z drugo igralno ropotijo vred svojega konca. Tega privlečeta iz kašče in ga postavita ob skrinji.

Pazi! mu grozita. — Stoj tu in glej, da se bodo vedli spodobno.

H kateremu društvu bomo pristopili?

To zborovanje je najlepše pokazalo, h kateremu društvu naj verni slovenski kmetje šmarskega okraja pristopijo. Na shodu liberalnega društva se ni šlo v prvi vrsti za kmeta, ampak napadali so se zasluzni in delavni kmetski poslanci in napadalo se je slovensko duhovništvo. Na shodu katoliškega društva se je govorilo za kmetski stan in se zahtevalo zanj odpomoči. Pobjale so se z mote, nihče pa se nobenega stanu ni dotaknil. Zborovalci katoliškega političnega društva so se obnašali mirno in dostenjno ter pazno poslušali razne govore, liberalni zborovalci pa so krikali, vikali in prepevali, da bi motili zborovanje katoliškega društva. Ako se jim ni kaj dopadlo, naj bi se javili k besedi ter povedali svoje mnenje, toda tega niso mogli, kajti resnica se ne da popravljati in pobijati, za to pa so hoteli s šumom in truščem zadušiti naše govore. S takim ravnjanjem ne bodo liberalci nikdar rešili kmeta. Katoliško politično izobraževalno društvo pa je že prvi dan nastopilo resno in dostenjno in tako bo tudi v bodoče nastopalo. Kdor torej hoče resno delo za kmetski stan in sploh za slovensko ljudstvo, naj pristopi k temu društvu. Bog blagoslov delovanje novega društva!

Pozdravi novemu društvu.

Ljubljana. Živelo novo katoliško-narodno društvo! Bog živi zborovalce, trdne v katoliški in narodni zavesti! Neustrašeno naprej za vero, dom in cesarja proti izdajalskemu in pogubnemu liberalizmu! Za Slovanski centrum državnega zborna

dr. Ivan Šusteršič.

Ljubljana. V boj za krščanska načela! Katoliški kmetje, za liberalizem naj mej Vami ne bo prostora!

Dr. Krek, dr. Ušenčnik, Smolnikar, dr. Schweitzer.

Ljubljana. Bog blagoslov Vaše delo, narodu v korist, ljudstvu v rešitev.

Slovenec, Domoljub.

Videm. Srčno pozdravljam vrle može, ki branijo naše najdražje svetinje, sveto vero in besedo materino. Živeli!

Jos. Žičkar, drž. posl. in pred. Save.

Maribor. Vaše društvo naj prenovi in okrepi šmarski okraj v verskem, narodnem in gospodarskem oziru! Živeli katoliško-narodni kmetje!

Kat. narodni Slovenci.

Tako govorita in kažeta kako resen obraz, iz obraza pa se jima bere skrb. Razen skrinje z muckami nočeta poznati nobenega drugega sveta. Nju radost nima meje. No treba je pa tudi doživeti težkikh, bridkih minut. Ravno pred obedom sedi Ivanček v očetovem kabinetu in gleda zamisljeno na mizo. Okolo svetilke na kolekovanem papirju se obrača mucka. Ivanček sledi za njenim premikanjem in ji vtika v gobček zdaj svinčnik zdaj vžigalico. Hipoma, kakor bi zrasel iz zemlje, se prikaze pri mizi oče.

Kaj je to? zasliši Ivanček srdit glas.

Glejte . . . glejte, mucka, ata . . .

Ti bom že pokazal mucka! Poglej, kaj si storil, nekazni otrok. Ves papir si mi spacial!

V veliko začudenje Ivančeka, ata ne deli ž njim simpatij do mucek, in namesto da bi se zavzel in razveselil, strese Ivančka za uho in zakriči:

Štefan! poberi to gnusobo! (Konec prih.)

Smešničar.

Franček: Ti, Anton, saj se vendar ne more reči: dete, déteta. Evale: Mislim, da je edino prav: tele, teléta. Anton (naglo): Zdaj pa že verjamem; svoje ime znaš gotovo prav sklanjati.

Maribor. Živeli zborovalci! Naprej katoliško prepričanje!

Tiskovno društvo.

Ljutomer. Katoliškonarodni Slovenci ljutomerskega okraja radostno pozdravljamo novo katoliškonarodno društvo!

Srabočan.

Konjice. Katoliško politično društvo konjiško prisrčno pozdravlja najmlajšo posestimo. Bog in narod!

Voh.

Vrantsko. Rasti, procvitaj! Novemu društvu slava! Katoliško politično društvo za vrantski okraj:

Zdolsek, preds.

S. Lenart v Slov. gor. Iskreno pozdravljamo društvo kot novega soboritelja za katoliškonarodna načela!

Kat. pol. društvo za šentlenarski okraj.

Pristov a. Somišljeniki srčno pozdravljamo zborovalce katoliškega političnega izobraževalnega društva. Rasti, procvitaj!

Doberšek.

Jarenina. Navdušeno pozdravljamo ustanovitev katoliškega političnega društva za šmarski okraj in iskreno želimo, da bi novo društvo vzbudilo celi okraj, poživilo katoliško in narodno zavest in združilo vse dobromisleče rodoljube in kmete v skupno armado neustrašenih borilcev za katoliško vero, za narod slovenski in za avstrijsko domovino. Huda se vsepovsodi godi našemu narodu; tlačijo ga tuji sovražniki, pačijo ga domači nezvesti sinovi, ki hočejo naše ljudstvo z židovskim lažliberalizmom in z brezverskimi načeli odtujiti tisočletnim našim sporočilom, mu iztrgati iz srca ljubezen do vere in do cerkve in mu tako prizpraviti gotovi propad. Slava Vam, vrli katoliški možje lepega šmarskega okraja, da ste se vpričo tolkih nevarnostij vzbudili in si ustanovili domače ognjišče, kjer se boste ogrevali za pravi krščanski napredok našega naroda, se boste v vsem potrebnem izobraževali in se učili vojskovati se za staroslovne naše narodne svetinje proti tujim in domačim sovražnikom. Ustanovitev Vašega društva je nova stopinja k popolni organizaciji južnoštajerskih Slovencev na katoliškonarodni podlagi. Ker nam je te organizacije proti dvojnim sovražnikom nujno treba, se ustanovitev Vašega društva kot novega sobojevnika še posebno radujemo Slovenci ob meji. Bog blagoslovi Vaše plemenito delo! Bog živi vse vrle zborovalce, posebno pa še delavce na katoliškem-slovenskem polju!

Kat. pol. društvo.

Državni zbor.

Nekaj za kmete.

Da se kmetom, posebno manjšim posestnikom, katerih posestvo ni cenjeno nad pet tisoč kron, nekoliko pomaga, je cesarska naredba z dne 16. avgusta 1899 določila, da se od takih posestev ne pobira več pristojbina, kakor poprej, ako posestvo prevzeme otrok po smrti starišev. Ker bi pa na tak način država zgubila na leto blizu devet milijonov kron, se je ob enem določilo, da prenehajo tiste olajšave, katere so veljale pri prodaji hiš, katere so — navadno radi dobikarje — zidali po mestih stavbeni špekulant. Le-ti so se toraj odločeno uprli imenovani cesarski naredbi in prosili v posebnih pismih državne poslanke, naj delajo na to, da se cesarska naredba, ki se je izdala na korist manjšim posestnikom, zopet odpravi.

Da se ta velevažna stvar vredi, se je izvolil poseben pristojbinski odsek, kateremu načelnik je vitez Berks. Pred kratkim je ta odsek predložil zbornici sledeči zakonski načrt:

Oni cesarski odlok zastran odprave, oziroma olajšave pri pristojbinah, se odpravi, ker je neposten; a namesto njega se vpelje postava, ki dovoljuje, da se v slučaju, ko prevzeme sin posestvo od očeta, katero ni vredno črez 5000 kron, opustijo vse pristojbine; pri posestvih od 5000 kron do 10.000 kron se plača pa samo pol odstotka. To je toraj tako znatna polajšava kmetom

na korist. Nadalje določuje predlog pristojbinskega odseka, da znašajo pristojbine $2\frac{1}{2}$ odstotka od novih in prezidanih poslopij, ako v štirih letih preidejo v druge roke.

Zgoraj omenjena cesarska naredba z dne 16. avgusta 1899, katera je gotovo po volji vsem manjšim posestnikom in prijateljem ljudstva in bodo vsi pravi zastopniki ljudstva tudi glasovali za to, da se tudi nova postava glasi v tem smislu. Ker je bil takrat Čeh dr. Kaizl finančni minister, ko je izšla imenovana cesarska naredba, je bilo primerno, da tudi on taisto zdaj v zbornici zagovarja naproti mnogim njenim nasprotnikom. To je tudi storil pretečeni petek, dne 19. aprila. A vedno so se mu upirali in ga zbadali med njegovim govorom mnogoteri neprijatelji našega v bogega ljudstva. Prav posebno je dr. Kaizl zbadal tudi zastopnik ljubljanskega mesta dr. Tavčar.

Mnogoteri poslanci želijo, naj bi se pobiranje pristojbin za slučaj smrti starišev opustilo tudi pri večih posestvih. Toda finančni minister je izjavil, da je svota od 5000 kron najvišja, za katero naj velja oprostitev. Če bi večina zbornice glasovala za oprostitev od večih zneskov, pride celo postava v nevarnost, ker bi je vlada ne predložila cesarju v potrditev. V kratkem bo dovršila zbornica razpravo o tej postavi.

Veselo znamenje boljše bodočnosti.

Katoliški avstrijski Nemci so ustanovili »Katoliško šolsko društvo«, ki ima ta namen, da vzgaja katoliške ljudske učitelje in vstanavlja zasebne ljudske šole in učiteljišča. Uvod šteje to društvo nad 45.000. Prihodnji naš cesar, nadvojvoda Franc Ferdinand je že dalje časa želel, da prevzame on varstvo ali pokroviteljstvo tega »katoliškega šolskega društva«. Predsedništvo tega društva, kateremu načelnik je zdravnik dr. Schwarz, se je v sredo 17. aprila 1901 poklonilo svitemu prestolonasledniku Francu Ferdinandu in ga prosilo, naj prevzame pokroviteljstvo društva. Dozdaj je bil pokrovitelj društva prevzvišeni škof St. hipolitski dr. Rössner. Nadvojvoda je pri tej priliki izjavil blizu sledeče besede: »Prav rad prevzamem to mesto pri katoliškem šolskem društvu, katero je ravno današnje dni silno važno. Kajti tisti, ki danes kričijo: »Proč od Rima« — kričijo tudi: »Proč od Avstrije«. Jaz bodem društvo podpiral ne le samo z besedo, temveč tudi v djanju. Želim, da se te moje besede objavijo.« Govoril je presvetli nadvojvoda blizu deset minut. Besede nadvojvode Franca Ferdinanda so se bliskoma razglasile po vseh krajih cesarstva. Dan pozneje, v četrtek, so o tem dogodku prinašali časniki že mnogovrstna sporočila. Ta stvar je grozno zbolda tudi vse državne poslanke, ki ne morejo trpeti ničesar, kar diši po katoliški šoli. Zato so nemški narodnjaki: Deršata, Kaiser, Pomer itd. precej ob začetku seje pretečenega četrtna vložili interpelacijo, v kateri so prašali ministerskega predsednika dr. Körberja: ali mu je znano, kaj je govoril nadvojvoda in kaj namerava vknreniti proti temu? Dr. Körber ni bil v zadregi. Ministerstvo je slutilo, kaj se vtegne zgoditi v seji ter se je pred sejo zbornice že posvetovalo o odgovoru proti slučajni interpelaciji. Dr. Körber je toraj izjavil: »da mu ni bilo znano, kaj namerava storiti pre-stolonaslednik, da je pa to njegovo po-četje čisto zasebnega značaja; da pa mora on (dr. Körber) zavreči tako nedostojno obnašanje, kakoršno se je slišalo danes nasproti članu presvetle cesarske hiše.«

Na desnici zbornice so odobravali poslanci te besede ministerskega predsednika, levičarji so hudo ugovarjali. Z odgovorom ministerskega predsednika je bil nezadovoljen tudi štajerski poslanec Malik, ki je zahteval, da se začne v zbornici razprava o ministrovih besedah ter predlagal glasovanje po imenih za svoj predlog. Res glasovalo se je po imenih. A 149 glasov je bilo proti predlogu

in le 106 za Malikov predlog. Čehi so odločili: vsi, ki so glasovali, so glasovali proti razpravi; nekateri pa so rajše zapustili zbornico, kakor da bi se uprli proti cesarski hiši. Znano je namreč, da soproga presvetlega prestolonaslednika je rojena grofica Chotek, toraj českega rodu in da je presvetli nadvojvoda tudi velik prijatelj Čehov. Češki poslanci so toraj glasovali proti razpravi ne radi tega, kakor da hrepenijo po katoliških solah, temveč iz političnih ozirov, ker vedo, da je nadvojvoda Franc Ferdinand naklonjen češkemu narodu. Toliko bolj nas mora boleti, da je poslanec ljubljanskega mesta dr. Tavčar, glasoval s nemškimi prusaki, ter se zameril s tem tudi Mladočehom, ki so kaj pikre opazke delali nad njim, o katerem so pričakovali, da bo Čehe podpiral.

Procesije v državnem zboru.

Vsenemškim prusakom v zbornici tudi procesija ni po volji, katero so nameravali dunajski katoličani prirediti v proslavo sv. leta. Poslanec dr. Eisenkolb je zahteval od zborničnega predsednika, naj poduči dr. Körberja, da ne sme privoliti v to, da bi se po dunajskem mestu zdaj vršil tak obhod, ko je skupaj državni zbor. — A predsednik grof Vetter ga zavrne precej robato: »Jaz nimam ministerskemu svetu dajati nobenega nauka.« Med govorom dr. Eisenkolba se je večina zbornice temu poslancu rogala in glasno smejal.

Slovanski centrum in slovensko-hrvatski klub.

Ker so slovenski liberalni poslanci izstopili iz jugoslovanskega kluba, se je v seji slovanskega središča dne 19. aprila pretresaval predlog dr. Šušteršiča, viteza Berksa in župnika Žičkarja, naj se zdaj oba kluba združita. V tem smislu se je želja slovenskega centra razodela dr. Ivčeviču, predsedniku jugoslovanskega kluba.

Za pogorelce na Blanci.

Poslanec Žičkar in tovariši so vložili nujni predlog v pomoč Blančanom (v brežiškem okraju), katerim je požar dne 9. aprila napravil škode blizu 40.000 kron po odštetni zavarovalnini. Beda je velika, ker je zgorela vsa krma, živež in vse poljedelsko orodje. Kje je pa še žetva?

Dopisi.

Dunaj. (Posl. Žičkar in dr. Ploys tovariši) sta stavila v drž. zboru dne 29. marca 1901 do trgovinskega ministra sledoč interpelacijo: V zadnjih letih se je obrnilo več okrajnih zastopov, županstev, krajnih šolskih svetov in drugih korporacij iz Spodnjega Štajerja do c. kr. trgovinskega ministerstva s prošnjami, da bi dobili poštni uradi, ki se nahajajo v krajih s slovenskim prebivalstvom, pečate in napise tudi v slovenskem jeziku. Pravica, da to zahtevajo, je celo narančna in utemeljena v § 19. državnih osnovnih zakonov.

Pa tudi z ozirom na potrebe vsakdanjega življenja mora vsak pametno misleč človek pripoznati, da je brezuvetno potrebno, da nosijo poštni uradi v slovenskih krajih udomačeno slovensko ime. Kajti mnogokrat se nemška imena močno razločujejo od slovenskih. Tako se glasi trg Sevnica v nemškem Lichtenwald, Konjice Gonobitz, Doberna Neuhaus, Rimske Toplice Römerbad, Laško Tüffer, Planina Montpreis, Radinci Radein, Dramlje Trennenberg, Ljutomer Luttenberg, Ptuj Pettau.

Samoumevno je torej, da so poštni uradi ravno tako kakor drugi uradi dolžni spraviti si pečate z napisu maternega jezika dotednega prebivalstva. Za take napise so se potegovali okrajni zastopi Sevnica, Ptuj, Ljutomer, občine Dramlje, Hrastje in Mota, Kapela, Očeslavci, Ivanjševci, Radenci, Murskivrh-Zasad,

Ivanjci, toda brez vspeha. Potolažili so nekatere imenovanih občin, da dobe pečate s slovenskim napisom, kadar bodo sedanj samonemški obrabljeni in se bodo morali novi nakupiti. Toda za poštne urade Radinci in Ivanjci n. pr. so se nakupili novi pečati, a zopet s samonemškim napisom, čeprav v Radencih ni niti 20, v Ivanjcih niti pet Nemcev.

Podpisani vprašajo zaradi tega g. trgovinskega ministra: Iz kakšnih vzrokov noče c. kr. trgovinsko ministerstvo ugoditi opravičenim željam slovenskega ljudstva glede pečatov in napisov pri c. kr. poštnih uradih?

Iz kozjanskega okraja. (Slovensčin a). Odkar je kozjanski okraj v slovenskih rokah, se je narodna zavest močno vzbudila. Posebno še, ko je marljivo katol. politično društvo začelo na vse kraje plodnosno delovati. Marsikateri slovenski napis ali dvojezični poštni ali občinski pečat je zagledal beli dan! Čudimo se pa nekaterim, ki se še ne zavedajo dosti svoje narodnosti na slovenskih tleh. Da n. pr. Podčetrtek nima dvojezičnega pečata, temu se ne čudimo, komur so tamošnje razmere znane, a da imajo zavedni in ponosni Šentpetrani samo nemški poštni pečat, je nekaj izvanrednega.

Nekateri se hudejo nad kozjansko sodnijo radi večkratnih nemških dopisov in še zraven včasi na nemški pečat, posebno v zapuščinskih zadevah. Da bo pa sodnija slovenski dopisovala, morajo pred vsem občine slovenski uradovati s sodnijo, a ne nemški, kakor še žalibog nekatere storijo. Da naveadem le nekatere. Planinska vas se šopiri s svojo nemščino, ker ima baje v Planinskem trgu tajnika, ki slovenščini ni naklonjen. Zagorje naj odločno uraduje s sodnijo in glavarstvom le slovenski. Prevorje je bilo že enkrat v tem listu omenjeno. Odkar ima mladega občinskega predstojnika ter v Lesični baje tajnika, povzdiguje nemščina oholo svojo glavo v uradovanju. Celo naslovi na bližnje občine so nemški in mesto lepega slovenskega pečata se nahaja večkrat nemški.

Drensko rebro, akoravno je v pištanjski župniji, se ne more otresti popolnoma nemškega uradovanja. Trg Pištanj je zdaj v drugih rokah, zato zdaj bolj odločno slovenski uraduje. Kaj naj rečemo o hribski občini pri Kozjem — Veternik, ki ima nemški pečat in nemško uradovanje, ko pa baje nobenega Nemca v občini ni. Tukaj bi imel neki gospod v Kozjem veliko zaslugo, ko bi to občino spreobrnil. Občina Križe ima neki tudi veliki križ s slovenščino, ker ne mara veliko za njo.

So še nekatere občine, o katerih bi se še dalo kaj govoriti, pa naj to zadostuje. Možje, zdramate in ne zaničujte svojega maternega jezika. »Slov. Gosp.« je v 15. številki dokazal, da Slovenci nazadujemo, naj to ne velja o našem okraju. Mi bočemo na celi bojni črti napredovati nevstrašljivo!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Poslancu dr. Ploju so liberalci šmarskega okraja na željo kranjskih liberalcev izrekli zadnjo nedeljo nezaupnico, zato ker je dosegel, da so kranjski liberalni poslanci morali izstopiti iz hrvatsko-slovenskega kluba, ker se niso hoteli poboljšati. Poslancu dr. Ploju ta nezaupnica pač ne bo delala nobene preglavice, in če bi bil v nedeljo v Šmarju pri zborovanjih, bil bi celo ponosen, da mu tak i ljudje ne zaupajo. Katoliški narodni volilci, ki so dr. Ploja volili in ki so zanj pri volitvi agitirali, dočim so liberalci že takrat nasprotovali njegovi kandidaturi, pa se veselijo vspeha dr. Ploja.

Iz državnega zpora. Začetkoma današnje seje (23. aprila) strastni napadi med krščanskim socijalcem Wohlmaierjem in nemškim narodnjakom Völklnom. Koncem seje protestiral opat Treuenfels proti novim napadom vsenemških prusakov v interpelacijah,

v katerih zasmehujejo brezmadežno spočetje D. M. in druge verske resnice katol. cerkve. Novi napadi od Pruhov na nadvojvodo Franc Ferdinanda in habsburško hišo.

Iz šole. Nadučitelj je postal v Trbonju pri Marenbergu ondotni šolski vodja g. Martin Regoršek. Stalni so postali: pri Sv. Marjeti niže Ptuja ondotni učitelj g. Ludovik Šjanec, pri Sv. Bolfenkemu pri Ptuju učitelj g. Drag. Korošec, v Marenbergu g. Otmar Herbst iz Kajnaha, pri Sv. Vidu niže Ptuja učitelja g. Rud. Kocmut iz Zibike in g. Ivan Klenovšek iz Jarenine, pri Sv. Križu pri Mariboru g. Ivan Robnik, pri Vel. Nedelji g. Jakob Preindl iz Hoč, pri Sv. Petru nad Laškim učiteljica gdč. Ana Hrovatin iz Dobja, v Št. Ilju v Slov. gor. gdč. Helena Raunicher, v Jarenini ondotna suplentinja gdč. Ana Vauda, v Polzeli gdč. Franja Gonsé, v Št. Jurju ob Taboru gdč. Marija Stupan, v Prihovi gdč. Helena Dolenc, v Stranicah gdč. Antonija Vajenčič. — V stalni pokoj je šla učiteljica v Marenbergu gdč. Mar. Konschegg.

Z murskega polja. Po polju se kažejo ozimine setve prav lepe. Zemlja za spomladno delo je lepa. Drevje bo malo cvetelo, razun črešenj, ki so že v najlepšem cvetju. Po goricah je trta dobro prezimila, le tuintam se najde kaj očesja premrzjenega; les je zdrav. Treba se je pripravljati na nakup žvepla, da se bo žveplalo, kakor hitro bo na mladih po štiri, pet listov; tako delo je lani najbolj pomagalo. — Živina ima dobro ceno, zrnje pa ne. Kilo pšenice velja 7 kr. in četrtiny. Je še dosti pšenice na prodaj. — Ljudje se pridno poprijemajo cepljenja trt.

Vitanje. Čudna vremena imamo letos. Dasi smo visoko v Pohorju, vendar je zrak nenavadno spremenljiv. Letos smo imeli že rudeč sneg na Pohorju. Deževalo je blato. Grmelo in treskalno je že tudi marcija kakor poleti. V torek, t. j. 16. aprila je bobnelo v zraku okolo poldne, kakor bi se hribje podirali. Sem čez Kozjek so se pridrvili črni oblaki in nastala je strašna nevihta. Usulo se je ledeno zrnje in kmalu so bile gore s točo pobljene. Kako uro nato je jelo silno deževati, malodane, da niso zopet naše rečice prestopile svoje struge. Okolo štirih je jel pa kapati sneg, ki še zdaj pokriva Rakovške planine. V enem dnevu smo torej imeli prijazno spomlad, viharno poletje, deževno jesen in sneženo zimo. Stari možje ne pomnijo kaj tacega. Ljudstvo pa se čudi, češ, kaj je temu vzrok?

Sv. Štefan na Žusmu. Dne 16. t. m. popoldan je pri Sv. Štefanu s strašnim bliskom in gromenjem bila toča in náliv dežja, zvečer pa je sipal sneg. Strela je udarila v hišno z opeko krito poslopje posestnika J. Pevca, bližnjega soseda naše ljudske šole. Je popolnoma porušila dimnik, potrupala strešno opeko, poškodovala kuhiški obok, okraspala strop v dveh sobah, osmodila na steni viseče podobe, zdrobila v kotu pred podobo Križanega stoečo posodico, dokler si ni napravila pota skoz močen zid v zemljo. Božjemu varstvu se je zahvaliti, da je ostala pridna gospodinja, ki je med svigajočo strelo sama bila v hiši pri mizi, popolnoma nepoškodovana, in da se poslopje ni vnelo; sicer bi pri tolikem viharju cela vas bila v nevarnosti. Tukaj in še v nekaterih drugih krajih se zvoni v vseh cerkvah ob 7. uri zvečer v resnoben spomin, da po božno molimo in srčno prosimo ljubega Boga, naj nas po priprošnji prebl. Device Marije in Sv. Florjana varuje večnega in časnega ognja, kakor drugih dušnih in telesnih nesreč.

Požar je uničil v noči od 17. na 18. aprila grad Brunsee pri Cmureku. Udarila je strela ter ga užgal. Škoda je ogromna. Bil je lastnina konservativnega grofa Luchessi-Palli-della Grazzia. Pač škoda je za krasno stavbo.

Vrli mladenič. Pišejo nam: Pri mlinaru A. Rupp-u v Arnovžu je v službi šentiljski rojak ter sošolec sedanjih domo-

ljubnih mladeničev šentiljskih, Fr. Marko, kateri je tudi naročnik našega lista. Ko je gospodar zvedel, v kakšnem duhu je pisan, je temu naročniku ta list takoj prepovedal. Pa kako jo je skupil. »Rajše grem od Vas, kakor da bi ne smel »Gospodarja« brati. To je značaj! Mladenci slovenski, posebno Vi rojaki omenjenega, prebirajte radi tega našega neustrašenega branitelja ter glejte, da še vsak po jednega novega naročnika pridobi! Ti pa, vrli rojak naš, stoj tudi zanaprej trdno pod našim praporom!

B r a n i s l a v.

Od Sv. Križa na murskem polju se nam piše: Dne 14. t. m. je imela kmetijska zadruga svoje občeno zborovanje, h kateremu je bil tudi povabljen g. dr. Rozina, da bi nas nekaj o zadružnem življenju podučil, in res g. dr. Rozina se je potrudil k nam priti, in ko predsednik pozdravi mnogoštevilne zborovalce, da besedo g. dr. Rozini, kateri potem z jedernatimi besedami razlagi koristi zadrug in ob ednem nas spodbuja k vstrajni stanovitnosti pri zadružnem življenju, in nam je dokazoval, kako po Angleškem, Francozkom in Nemškem dobro shajajo, ker so večjidel vsi pristopili k raznim zadrugam, in po obširnem končnem govoru se mu je predsednik zahvalil za njegov presrčen govor. Bog vam plati! Potem se je začelo posvetovanje zaradi mostne velike vase in se je sklenilo, da bi to reč prevzeli občinski županje v svojo skrb, ravno tak tudi prošnjo za živinski sejem, in ko pride na vrsto posvetovanje zaradi zadržne mlekarnice, se je ednoglasno sklenilo, da je za povzdigo gospodarstva oziroma živinoreje potrebno, da se ustanovi zadružna mlekarna. Na to se je izvolil za vsako občino eden zaupni zadružnik, kateri naj po svoji občini popiše, koliko bode kateri zadružnik zmožen dajati mleka v zadružno mlekarno, in kakor se že sliši, se obeta dovolj mleka. Želeti pa bi bilo, da tisti, kateri nameravajo kdaj pristopiti k zadrugi, naj se zdaj pravčasno oglasijo k pristopu, da se potem določi, kaka sprava se naroči za izdelovanje sira in surovega masla. V pouk smo že lani dali enega fanta, kateri se je izučil v izdelovanju sira na zadružniške stroške, ne pa na stroške enega zadružnika, kakor je to nek dopisnik v zadnji številki »Domoljuba« objavil. Vsem zadružnikom bodi tudi znano, da so še razun našega preč. g. župnika Josipa Weixla pristopili tudi mil. stolni dekan gosp. dr. Ivan Križanič kot ud naše kmetijske zadruge, kar njima bodi na tem mestu izrečena preščna zahvala.

Grozen čin. Iz Majšperga nam pišejo: Pred letom zginila je naenkrat tukaj 11letna deklica, hči Franca Bratuša, viničarja v Majšperski župniji; nikdo ni vedel kam. Med tem najdejo mrtvo neko neznano deklico blizu Spielfelda; oče Bratuša pelje se tje in trdi, da je ista deklica njegova hči. Nikdo se pri nas ni več zmenil za dekle. Preteklo nedeljo vidimo naenkrat Bratuša uklenjenega. Tekom leta se je namreč dokazalo, da ona deklica pri Spielfeldu ni bila njegova hči. Kam pa bi njegovo dekle izginilo? Stvar je postala sumljiva, prijeli so očeta in sedaj je ta priznal strašni čin, ki ga je dovršil lani. On, oče, je svojo hči, 11letno dekle, sam umoril. Priznal je pred pričami po daljšem času, da je dekle zadavil, potem pa razkosal (kakor pravi, na 10 koscev) in posamezne kose sežgal; kosti, da bi prej zgorele, je baje stolkel, lase pa razrezal in raztrosil nekje. Nazadnje je trdil, da mu je pomagala pri tem strahovitem delu njegova žena, ki pa ni hotela tega priznati. Nadalje bode se vsa stvar pojasnila iz preiskave. Mož in žena sta seveda pod ključem. Omenim še to, da se je on precej ogibal cerkev in — spovednice. Skoraj neverjetno, da zamore očetovsko srce kaj takega storiti!

Nova šola. V Grušovi pri Mariboru se ustanovi ednorazredna ljudska šola v II. plač. razredu.

Dr. Anton Vilimek, med. univ. se je naselil pri Sv. Trojici v Slov. gor. v hiši

št. 51 (pri g. Tosnigarju). Ordinacija tudi za zozobzdravniška opravila. Novi zdravnik je Slovan.

Romarski vlak k Mariji Pomagaj. Želja mnogih štajerskih Slovencev se bode letos izpolnila. Ob veliki Gospojnici bo vozil poseben romarski vlak v blagodajni kraj Marija Pomagaj na Kranjskem. Vse natančneje se bode še naznanilo.

Poštne novice. Gosp. Fr. Domanjko iz Sv. Križa pri Ljutomeru je imenovan poštним praktikantom v Ptiju.

Blagodušni dar. Č. g. Anton Lajnšič, kaplan v Žalcu in častni občan stanovske občine, je daroval za uboge omenjene občine 50 kron. Za ta blagodušni dar se mu občinski odbor v imenu ubogih najsrečnejše zahvaljuje.

Duhovniške vesti. Župnijo Sv. Petra v Sav. dolini je dobil č. g. Pavel Horvat, župnik na Kozjaku, Artiče č. g. Jos. Potovšek, nemški pridigar v Celju, provizor pri Sv. Mariji na Vurbergu je postal č. g. Jos. Gunčer, kapelan v Gornji Radgoni, kapelan v Št. Juriju v Slov. goricah je postal č. g. Jos. Somrek, v Gornji Poljskavi č. g. Jos. Sigl iz Sv. Petra pri Mariboru, v Čadramu č. g. Ivan Ivanc iz Slivnice pri Celju, č. g. Matjaš Zemljčič, kapelan v Čadramu je stopil v začasni pokoj.

Od Save. Iz Mozirja je dobil naš najdelavnješi poslanec, g. Žičkar, čudno pisanko. To je bila čisto rudeča razglednica s socijal-demokratičnim nemškim napisom: »Die Arbeit hoch!« Kaj tacega pač nismo pričakovali iz slovenskega trga! Podpisali so se s polnim imenom ter si nadeli visoke naslove. Tako je podpisani znani »veleposestnik«, Alojz Goričar, ki se je izdal za »predsednika«. Kakšen predsednik? Podpisani je tudi šolski vodja šmihelski, Burdian, katerega so kmetje pri volitvi potisnili čez prag, ko jih je prišel dražiti v gostilno. Podpisani je nadalje mozirski klepar Ignacij Krumpačnik, ki bo odslej samo liberalcem pokrival turne. Podpisani je tudi neki dr. Prislans. A ne ustrašite se študiranega gospoda! On je le kovaški pomočnik! Podpisani je tudi neki visokošolec, Ivan Lončar, Grozno! V resnici pa je le čevljarski pomočnik. Podpisane še so tudi druge, širni javnosti neznane osebe. Ali so tudi druga enaka pisma na Žičkarja prihajala iz Mozirja?

Iz Ivnika. Iz delavskih krogov nam poročajo: V soboto dne 20. t. m. se je bila zgodila nesreča v tukajnjem premogokopu. Nek delavec je šel zjutraj k spovedi. Potem je šel v jamo na delo. V jami se je kos zemlje utrgal in ga pokopal. Proti večeru so ga mrtvega izkopali. Mir njegovi duši, ki je bila pripravljena na pot v večnost! — V Ivniku se je prijetilo, da je bila neka deklica za dne 18. t. m. poklicana na vojaški nabor. Res je prišla, lično opravljena v gornještajerski noši. Pozivnica k vojaškemu naboru ji je drzno zrla izza šopka, katerega si je pripela ob prsa. Cela stvar se je dogodila radi pomote. V krstni knjigi je bila namreč vpisana kot Alojzij, ne pa kot Alojzija.

Iz drugih krajev.

Prestolonaslednikova soproga. Dne 22. t. m. so plemenitaške žene na Dunaju priredile cerkveni obhod. Na čelu krščanskih plemkinj je korakala prestolonaslednikova soproga kneгинja Hohenberg, kar vzbuja zopet po vsej Avstriji veliko pozornost, mej vernim katoliki živo veselje.

Iz angleško-burske vojske. Kako neustrašeni so Burci, povedala nam bo naslednja črtica. Najbolj zvit, najbolj drzen, oni, katerega se Angleži najbolj buje, je general Dewet se svojimi junaki. Sedaj so zvedeli Angleži, da je bil Dewet danes tu, kjer je nakleštil Angleže, jutri so že izvedeli, da je kakih 10 ur daleč od one strani, kjer je nadlegoval Angleže, a do živega mu ne morejo. Pri vsem tem pa je Dewet še dobre

volje in brije norce iz ošabnih Angležev, kar razvidijo naši čitatelji iz naslednjega: Nekega dne je prišel v Johannesburg neki mirni meščan, pogovarjal se je prav prijazno z angleškimi vojaki, popraševal prav po priateljsko vsakega izmed njih, kaj pa dela družina doma, če oče še živi, kaj dela mati, sestra, — plačeval angleškim vojakom tudi pijačo, napijal jim tudi, da bi srečno premagali one lumparske Burce in jih celo navduševal rekoč: »Le pomiclite vrli dečki, koliko morate vi prestati samo radi tega, da bi ‚civilizirali‘ one nesramne, divje Burce!...« Potem je prijel dva priatelja, — angleška vojaka pod pazduho, drugi so se postavili spredaj in zadaj in vsi se lepo sprehabali po ulicah mesta Johannesburga kakor največji priatelji. Angleži so bili vsi iz sebe in srečni, da so imeli v svoji sredi Burca, ki jim ni sovražen, kakor so jim drugi Burci, temveč jim je najboljši priatelj. Pri slovesu so ga prosili, naj jim v kratkem kaj sporoči o sebi, naj jim kaj piše v kratkem. Drugi dan v resnici, prejela je angleška vojska v Johannesburgu sledeče pismo: »Hvaležen sem Vam za Vašo prijazno gostoljubnost; kmalu boste slišali moje novice Vi in Vaši vojaki. Hvaležni Dewet.«

Brescija so pretekli teden na ladiji »Messagro« prepeljali v zapore jetnišnice na otoku Ventotene. Na ladiji so častniki Brescija marsikaj izpraševali. Bresci je izjavil, da svojega dejanja ne obžaluje in da upa, da ga bo skoro oprostila revolucija.

Kako dolgo je mogoče živeti brez hrane? Človek more živeti brez hrane 20 dnij; konj more biti brez hrane 25 dnij, a mora imeti vodo; ako ne dobi piti, pogine za 5 dnij. Mačka živi brez hrane 15 do 20 dnij, ali mora tudi piti. Pes živi brez hrane 30 dnij, brez pijače pogine v 8 dnevih. Golob more živeti brez hrane 10 dnij, vrabec samo 2 dni. Najdelj živi brez hrane želva; so slučaji, da je živila dve leti brez hrane.

Majhni in vendar veliki ljudje. Često se zgodi, da se pod neznatno postavo skriva velik človeški duh. Aristotel, največji grški modrijan, ki je spisal nad 400 del, bil je majhnega, slabotnega telesa. — Sv. Avguštin, bistroumni mislec, da ga mu ni para, veliki cerkveni učenik; majhen je bil. Istotako veliki učenjak in prestavljač sv. pisma, sv. Hieronim. — Aleksander Veliki, ki si je osvojil malo da ne polovico Azije, je bil tudi male postave in nelepega obraza. Eno oko je imel črno, drugo rudeče, pravijo, da tudi rameni niste bili enaki. — Napoleon I., pred katerim se je tresla vsa Evropa, dr. Windthorst, prvoriboritelj nemških katoličanov, oba sta bila majhna.

Podatki ljudskega štetja. Ministerstvo je sedaj objavilo podatke ljudskega štetja, podatke, ki niso bogve kako veseli ali spodbudni za nas! Posamezne avstrijske krovine stejejo po zadnjem ljudskem štetju prebivalcev: Galicija l. 1900 7.295.528, več nego l. 1890 687.722, Češka 6.318.239, več 475.186, Dolnja Avstrija 3.086.382, več 424.585, Moravska 2.435.081, več 158.211, Štajerska 1.356.058, več 73.350, Tirolsko 850.062, več 37.366, Gornja Avstrija 809.918, več 24.087, Bukovina 729.921, več 83.330, Šlesko 680.529, več 74.880, Dalmacija 591.597, več 64.171, Kranjska 508.348, več 9.390, Koroška 367.344, več 6.336, Istra 344.173, več 26.563, Goriska 232.338, več 12.030, Solnograška 193.247, več 19.737. Trst 178.627, več 21.206, Predarlsko 129.816, več 13.743. Skupaj 26.107.304, več nego l. 1890 2.211.891.

Društvene zadeve.

Zborovanje v Žičah. Za to nedeljo naznанено zborovanje bralnega društva izostane. Vršilo se bo pa prihodnjo nedeljo dne 5. maja. Kot govorniki nastopijo gg. prefekt Korošec, profesor dr. Jerošek, mladenič Franjo Žebot. Možje in mladeniči, na veselo svidenje!

V dvorani „Narodnega doma“ v Celju vršijo se predstave mramornatih podob g. I. Kralja v soboto zvečer ob 8. uri. Ker imenovane slike zaslужijo pohvale in pozornosti podjetnika, se vabi čast. duhovščina in slavno občinstvo k predstavi.

Gornja Radgona, 23. aprila 1901. Kmetijska zadruga je imela v nedeljo 21. aprila svoj letni občni zbor, na katerem se je poročalo med drugim sledeče: Ta zadruga je bila ustanovljena dne 3. septembra 1899. Njena pravila so postavno vknjižena v trgovinski register pri c. kr. okrožnem sodišču v Mariboru, oddelek V. dne 30. septembra 1899. in ima toraj vso pravico do obstanka. Uradovala je v prostorih »Kmetijskega bralnega društva« po nedeljah in praznikih po opravljeni rani božji službi. V prvem upravnem letu, ali prav za prav polletu je plačalo 28 udov na pristopnini 112 K, na deležih 330 K. Vsi prejemki so znašali 2760 K 52 v, vsi izdatki pa 2502 K 24 v, — skupni promet je torej znašal 5267 K 76 v. Čistega dobička je bilo 158 K 73 v. Vkljub vsem neugodnostim je torej ta mlada zadruga že v prvem upravnem letu dobro stala, upamo pa, da bode vsako leto boljše. Kdor hoče tej zadrugi pristopiti ter seb. in svojemu ljubemu slovenskemu narodu na noge pomagati, naj se oglesi pri predsedniku Janko-tu Pecl-nu in ima plačati na pristopnini 4 K in na deležu, kateri ostane nova last, 12 K na enkrat ali pa v obrokih. Jamstvo je na 12 K omejeno, torej se zadržniki ne podajojo v nobeno nevarnost. Slovenci iz Gornjeradgonskega in Radgonskega okraja, pristopite vsi k tej zadrugi in kmalu boste veliki in močni.

Iz Dornove pri Ptiju. Še ni leto minilo, odkar so zavedni može tukaj osnovali prostovoljno požarno društvo s pomočjo prostovoljnih prispevkov soobčanov. Društvo je bilo tukaj res silno potrebno, kajti v zadnjih časih so se požari tukaj in okolici posebno množili. Prvi, kateri so prepoznali korist društva, so posestniki iz Mezgovca, kateri so radovoljno darovali oziroma pristopili kot podporni udje: Mihael Čuš 10 K, Matjaš Šešerko 10 K, Jožef Herga ml. 5 K, Jožef Cizerl 5 K, Jakob Glažar 5 K, Simon Pukšič 2 K in Janez Wilčnik 1 K. Želeti bi bilo, da bi pristopilo še mnogo bodisi podpornih ali rednih udov, kateri bi blage volje podpirali to narodno in koristno podjetje, posebno pa še sedaj, ko hočejo nekateri samovoljnježi, kateri mislijo kar čez noč društvo predragačiti, vse delovanje preprečiti, in ker še za društvo manjka več potrebatega orodja. Imenovanim podpornim udom kakor tudi raznim sotrudnikom pa se prisrčno zahvalim v imenu društva z narodnim gesлом: »Bogu v čast, bližnjemu v korist...«

Kmetijsko društvo pri Sv. Martinu na Paki bo imelo 5. majnika svoj redni občni zbor v prostorih pri Mraku s sledečim vsporedom: 1. Račun za leto 1900. 2. Volitev nadzorništva. 3. Volitev 3. novih odbornikov. 4. Razni predlogi.

Bralno društvo pri Sv. Ani n. K. v Slov. gor. bode v nedeljo, dne 28. aprila po večernicah v zasebnih prostorih g. Jožef Krambergerja priredilo prvo letosnjo veselico. Predstavljale se bodo tri gledališke igre: »Stari oče iz Amerike«, »Krojač Fips« in »Jeza nad petelinom in kes«. Vmes bode nastopal domači pevski zbor. Med prosto zabavo se vrši tudi jeden šaljivi nastop. — Vstopnine plačajo udje 10 kr., neudje bralnega društva pa 15 kr. Ulagdno vabi odbor.

Cerkvene zadeve.

Mej tem, ko so Židje Cestija preganjali, zapustili so kristjanje Jeruzalem in se umaknili na gore, po besedah Odrešenikovih, ki pravi: »Kadar pa boste videli znamenja nesreče nad Jeruzalemom, bežite v gore.« Taka znamenja pa so se že prikazala, ker rimska vojska se je že bližala mestu Jeruzalemu. Kristjanje so se spomnili preroko-

Ivan Cesar,
podobar, pozlatar in izdelovatelj oltarjev,
v Mozirju na Štajerskem,
priporoča častiti duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu svojo
veliko zalogu izdelanih podob,
na primer: Marije, Kristusa itd. razne velikosti.
Cene jako nizke.

Prevzamem v prenovljenje stara cerkvena v mojo stroko spadajoča dela. Obrisi za nova dela, oltarje, prižnice itd. brezplačno. 208 6-2

Chief-Office: 48 Brixton-Road London, SW.

A. Thierry-jevo pravo centifolijo mazilo

je najboljše vlačno mazilo, ima po dobrem osnaženju bolčino olajšajoč učinek in hitro zdravi, odpravi z omehčanjem vsakovrstna vrinjena telesa. — Je za hribolaze, kolesarje in jahače neobhodno potrebno.

Dobiti je v vseh lekarnah.

S pošto frankirano 2 lončka 3 K 50 v, 1 lonček za poskus proti nakazniči 1 K 80 v razpošilja s prospektom in z imenikom prodajalnic za vse dežele sveta lekarničar **A. Thierry-Jeva tovarna v Pregradi pri Rogački Slatini.** — Svari se pred ponarejanjem in se opozarja na zgoraj zaznamovanico, na vsakem lončku vžgano znamko. 15 25-16

V zalogi tiskarne sv. Cirila v Mariboru se dobi
Za birmance lep spomin

in sploh za odrasle koristen molitvenik

„DUHOVNI VRTEC“ v V. natisu.

Zraven lepih molitev za očitno in domačo službo božjo obsega na 480 straneh še pouk za sveto birmo in 116 svetih pesmi: velja v usnje vezan z barvanim obrezkom K 1·40, v usnje vezan z zlatim obrezkom K 1·70, v usnje vezan z zlatim obrezkom s kopčo K 1·90.

Sv. birma,

Pouk in priprava za ta sv. zakrament za šelo in dom v III. natisu.
1 kom. velja 12 v, 10 kom. K 1·10., in 100 kom. K 9—

STRSKI TERAN

Podpisana zadruga ima v svoji zalogi še ogromno množino istrskega terana, katerega želi preje nego nastopi vročina **prodati.** P. n. g. trgovci in gostilničarji se opozarjajo, da dobe pri večjem naročilo jako izborne vino po zelo ugodni in 160 6-6 nizki ceni.

Istrska vinarska zadruga

Pulj (Pola) Istra.

G. fu A. Frizzera Trento Južno Tirolsko
veletržec z vinom in posestnik vinogradov

Da našim kupcem ugodno postrežemo razpošiljamo tudi **sodčke z 50 litri in naprej.** Vzorci so vedno na razpolago. 203 15-3

Za bolne na želodcu in stare ljudi. 495

Konjak star, iz domačega vina, pošilja franko 4 stekl. za 6 gold., 2 litra za 8 gold., novi konjak 2 litra za 4·80 gold. **Benedikt Hertl**, grajsčak, **Golič** p. Konjicah, Štaj.

1 stekl. za 1 gold. 50 kr. se dobi pri Al. Quandest, gosposka ulica, Maribor.

Posestniki vinogradov pozor!

Kemijska tvornica v Zagrebu

priporoča

bakreno galico (kupfervitriol) čist 98/99 %	100 kg	po 64 K
žveplo (dobro prevetreno)	100 *	* 14 *
zelen vitriol	100 *	* 10 *
potem umeten gnoj za vsakoršno porabo, ki obstoji iz garantičnih snovij in sicer: amonijak superfosfat, superfosfati iz kostene moke in kovinskih ostankov, tomaževa žlindra, Chili-salpeter, moka iz rogov.		
	214 2-2	

Vse po najnižji ceni!

Lepo posestvo,

oziroma trgovina z mešanim blagom, gostilnica ter prodaja tobaka, celo poslopje v dobrem stanu, vse zdano, hišno poslopje z opeko krito, pri podružnici Sv. Duha, župnije Sv. Jurija ob Ščavnici se iz proste roke **prodaja** ali pa pod ugodnimi pogojimi v najem da. — Posestvo meri 9 oralov t. j. njive, velik sadosnik, gozd ter lepe, z izabelo na novo obsajene gorice. Vse to se nahaja zraven gospodarskega poslopja in je torej posebno pripravno za vsako trgovino. — Omeniti je še, da so se zgoraj omenjene trgovine dosedaj z največjo zadovoljnostjo oskrbovale.

Ob enem se še priporoča drugo posestvo pri **Mali Nedelji** blizu župnijske cerkve, pri katerem že sedaj gostilna in prodaja tobaka dobro napreduje. Ako bi pa prevzel omenjeno trgovino kak izurjen mesar, imel bi lep dobiček. To posestvo se pa ne prodaja, temveč samo v najem da. — Pojasnila daje

Franc Senčar,

posestnik in trgovec, pošta Mala Nedelja pri Ljutomeru.

KAROL MAKOVEC

pleskarski in slikarski mojster

Celje Gledališke ul. 5. **Celje**

se priporoča p. n. občinstvu in prečasti duhovščini za izvrševanje **vsakovrstnih slikarskih in pleskarskih del**, kakor: vse cerkvene, sobne in dekoracijske slikarije, črkoslikarska dela na steklo, les itd.; vsa stavbena in pohištvena pleskarska dela ter imitacije vsakovrstnega lesa.

Ceniki in proračuni na zahtevanje brezplačno!

Brez konkurence!

Trgovina

oljnatih, suhih ter ○ raznih drugih barv firnežev in lakov

Zaloga

○ vseh pleskarskih in slikarskih potrebščin.

Postrežba točna

— in solidna.

203 **Cene** 13-3

jako nizke!

⊗ ⊗ ⊗ Za mesec maj ⊗ ⊗ ⊗

ŠMARNICE

— Mariji, majnika kraljici

232 8

v venec splel

Martin Jurkovič,

kn. šk. duh. svet. in župnik pri Sv. Petru poleg Maribora.

31 premišljevanje za Marijini mesec v ljubki domači besedi. Marijine prelepne čednosti se priporočajo v podobah zalih cvetic, da si jih Marijni častilci ložje zapomnijo in raje posnemajo.

Broširana knjiga 80 v.

Vez v platnu K 1·30

Vez v usnji > 160

Poština 10 vin.

Razpošilja

se le proti predplačilu.

~~ Prodaja ~~

tiskarna Sv. Cirila.

